

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**CURRICULUM
la disciplina opțională**

EDUCAȚIE PENTRU SOCIALIZARE JURIDICĂ

CLASA a XI-a

ARIA CURRICULARĂ

Educație socioumanistică

Chișinău, 2022

Aprobat:

- Consiliul Național pentru Curriculum (proces-verbal nr. 29 din 7 septembrie 2022);
- Ordinul Ministrului Educației și Cercetării (nr.948 din 27 septembrie 2022).

GRUPUL DE LUCRU PENTRU ELABORAREA CURRICULUMULUI:**Ministerul Educației și Cercetării**

Corina LUNGU, consultantă principală, Ministerul Educației și Cercetării, grad didactic superior, coordonator al grupului de lucru

Rodica BRAGUȚA, șefa Secției juridice, Ministerul Educației și Cercetării

Aliona ZGARDAN-CRUDU, conferențiar universitar, doctor în filologie, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, municipiul Chișinău

Elena BEREGOI, profesoară școlară, Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”, municipiul Chișinău, grad didactic superior

Galina GUMEN, șefă a Centrului Metodic, Direcția de Învățământ, Tineret și Sport Briceni, grad didactic superior

Inspectoratul General al Poliției

Andrei ZAGOREANU, șef al Direcției managementul resurselor umane a IGP al MAI

Victor CUȘCENCO, șef al Secției formare profesională a Direcției managementul resurselor umane a IGP al MAI

Neli LELENCO, șefă a Direcției ordine publică, Inspectoratul Național de Securitate Publică al IGP al MAI

Aliona DRAGOMIREȚCAIA, șefă a Secției siguranță minori a Direcției ordine publică, Inspectoratul Național de Securitate Publică al IGP al MAI

Andrei FURMAN, ofițer superior urmărire penală al Direcției analiză, planificare și instruire a Direcției generale urmărire penală

Recenzenți

Produs curricular elaborat în baza Memorandumului de cooperare semnat între Ministerul Educației și Cercetării, Inspectoratul General al Poliției și PH International, în cadrul Programului de Socializare Juridică în Școlile din Republica Moldova, finanțat de Departamentul de Stat al SUA prin intermediul Biroului Afacerilor Internaționale în domeniul Combaterii Drogurilor și Aplicării Legii

---

CUPRINS

- I. Preliminarii
- II. Repere conceptuale
- III. Sistemul de competențe
  - 3.1. Competențe-cheie prioritare pentru disciplina opțională *Educație pentru socializare juridică*
  - 3.2. Competențe transdisciplinare prioritare pentru disciplina opțională *Educație pentru socializare juridică*
  - 3.3. Competențe specifice ale disciplinei opționale *Educație pentru socializare juridică*
  - 3.4. Matricea dezvoltării competențelor specifice la disciplină
- IV. Administrarea disciplinei
- V. Unități de învățare. Unități de competență. Unități de conținut. Activități și produse de învățare recomandate
- VI. Repere metodologice de predare-învățare-evaluare
- VII. Referințe bibliografice

I. PRELIMINARII

Disciplinele școlare din învățământul general, în funcție de logica didactică și specificul curricular, au menirea de a contribui la modelarea profilului elevului/elevei (în continuare, *elev*) în raport cu cerințele societății contemporane. Astfel, prin componenta sa civică și socială, disciplina opțională *Educație pentru socializare juridică*, în treapta liceală, continuă dezvoltarea și aprofundarea competențelor civice și sociale ale elevilor, formate la această disciplină în treapta gimnazială, contribuind la crearea unei culturi sociale bazate pe respectarea statului de drept.

Disciplina opțională *Educație pentru socializare juridică* include studiul despre instituțiile democratice ale statului și cele de aplicare a legii, despre drepturile și responsabilitățile cetățenești, despre răspunderea juridică și sancțiunile aplicate în caz de încălcare a legii, creând o opinie pozitivă despre funcționalitatea cadrului legal în statul de drept, precum și despre promovarea cunoștințelor, valorilor și capacităților inerente unor cetățeni responsabili, capabili de a face alegerea propriului traseu educațional, pornind de la necesitățile și interesele lor.

Curriculumul pentru disciplina opțională *Educație pentru socializare juridică* reprezintă documentul normativ și instrumentul didactic ce descrie condițiile administrării disciplinei opționale și finalitățile exprimate în competențe specifice, unități de competență, conținuturi, activități și produse de învățare și de evaluare recomandate. Curriculumul include ansamblul elementelor esențiale, relevante ale realității educaționale din școală, la nivel de reprezentare teoretică, activități practice care urmează a fi desfășurate și are drept scop extinderea cunoștințelor și abilităților elevilor în domeniul socializării juridice și aplicarea lor în situații autentice de viață.

Documentele normative internaționale și naționale care stau la baza elaborării curriculumului sunt:

- internaționale – Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948), Convenția cu privire la Drepturile Copilului (1989), Observațiile finale ale Comitetului pentru Drepturile Copilului (2017);
-

- europene – Carta Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (2010), Declarația Finală a celei de-a 25-a sesiuni a Conferinței Permanente a Miniștrilor Educației din cadrul Consiliului Europei (2016), Cadrul de Referință al Competențelor pentru o Cultură Democratică (Consiliul Europei, 2018), Competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (Consiliul Europei, 2018);

- naționale – Constituția Republicii Moldova, Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat), Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat), Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 (republicat), Codul familiei al Republicii Moldova nr. 1316/2000, Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, Legea nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, Legea nr. 215/2016 cu privire la tineret, Legea voluntariatului nr. 121/2010, Concepția privind activitatea polițienească comunitară, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 100/2018, Hotărârea Guvernului nr. 270/2015 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, Cadrul de referință al Curriculumului Național, aprobat prin ordinul MECC nr. 432/2017, Repere conceptuale privind elaborarea curriculumului opțional (2017), Curriculumul la disciplina *Educație pentru societate*, ciclul liceal, 2018, Curriculumul la disciplina opțională *Educație pentru socializare juridică (clasa a VIII-a)*.

Disciplina opțională ***Educație pentru socializare juridică*** (clasa a XI-a) este una de extindere, derivată din disciplina școlară obligatorie ***Educație pentru societate***, urmărind formarea competențelor specifice ale disciplinei prin dezvoltarea de noi competențe specifice și achiziționarea de cunoștințe și abilități, precum și manifestarea unor atitudini civice.

Elaborarea cursului opțional ***Educație pentru socializare juridică*** se înscrie în Planul de acțiuni privind implementarea inițiativei pilot a Programului de Socializare Juridică în Școlile din Republica Moldova, stabilită conform Memorandumului de înțelegere între Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, PH International și Inspectoratul General al Poliției.

Curriculumul la disciplina opțională ***Educație pentru socializare juridică*** are statut de instrument/document curricular adresat angajaților poliției, cadrelor didactice, elevilor din clasa a XI-a, precum și părinților/reprezentanților legali ai acestora și este elaborat ținându-se cont de bunele practici și experiențele acumulate în cadrul programelor de socializare juridică implementate de PH International în Georgia, Bosnia și Herțegovina, Macedonia, Armenia ș.a.

II. REPERE CONCEPTUALE

Curriculumul la ***Educație pentru socializare juridică*** fundamentează și ghidează activitatea echipei comune (cadrul didactic și angajatul poliției), facilitează abordarea creativă a demersurilor de proiectare didactică de lungă și scurtă durată, dar și realizarea propriu-zisă a procesului de predare-învățare-evaluare la disciplină. Disciplina ***Educație pentru socializare juridică*** are un rol important în dezvoltarea personalității elevilor, în formarea unor competențe necesare pentru învățarea pe tot parcursul vieții și pentru integrarea și conviețuirea într-o societate aflată în permanentă schimbare.

Scopul principal al disciplinei opționale este responsabilizarea în raport cu drepturile și obligațiile cetățenești pe care le are tânărul/tânăra (în continuare, *tânărul*) astăzi, ceea ce reprezintă un indicator important al unei societăți democratice. Iată de ce disciplina **Educație pentru socializare juridică** (liceu) implică procesul de cunoaștere a prevederilor legislative și instituționale legate de dezvoltarea tinerilor, cu scopul:

- de a forma comportamente responsabile în raport cu cultura juridică;
- de a promova înțelegerea complexă a cadrului normativ în vigoare;
- de a elimina *factorul necunoașterii* ca motiv de justificare a unor comportamente social ireponsabile.
- de a crește gradul de percepere de către elevi a normelor și regulilor pe care urmează să le adopte în timpul procesului de studiu, precum și în societate;
- de a reduce fenomenul infracțional, precum și cel al victimizării în rândul tinerilor;
- de a conștientiza particularitățile riscurilor cu caracter juridic și necesitatea depășirii acestora;
- de a prezenta un algoritm comportamental aplicabil în diverse situații de risc cu caracter juridic;
- de a cunoaște condițiile care generează încălcarea legii și consecințele ei.

Scopul demersului didactic proiectat prin actualul curriculum la treapta de liceu este de a dezvolta prin extindere competențele cetățeniei democratice, de a forma atitudini și responsabilități, de a spori gradul de implicare a tinerilor în diferite contexte de viață, probând cunoașterea drepturilor și libertăților într-o societate de drept, precum și de a utiliza studiul de caz ca metodă de învățare activă.

Pentru eficientizarea parcursului didactic, disciplina **Educație pentru socializare juridică** își propune conjugarea eforturilor și a experiențelor cadrelor didactice și ale angajaților poliției în formarea la elevi a competențelor și a comportamentelor cu caracter juridic. Această disciplină opțională reprezintă o experiență originală în format instituționalizat, consolidând un parteneriat viabil și eficient între Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și Inspectoratul General al Poliției.

La elaborarea curriculumului la disciplina opțională **Educație pentru socializare juridică** (liceu), sunt respectate următoarele principii:

- principiul *axiologic*, ce vizează ca finalitate a studierii acestei discipline crearea unui comportament axat pe valori, non-discriminatoriu;
- principiul *abordării sistemice și dezvoltării graduale a competențelor*, ce asigură respectarea particularităților de vârstă, a motivației, a intereselor elevilor și continuitatea conceptuală a disciplinelor socioumanistice;
- principiul *integrării*, care stimulează caracterul inter-, pluri- și transdisciplinar al învățării, prin racordarea disciplinei opționale **Educație pentru socializare juridică** la disciplinele obligatorii **Educație pentru societate** și **Dezvoltare personală**;
- principiul *însușirii temeinice*, care se referă la formarea deprinderilor de învățare logică, ritmică și a capacității de autocontrol;
- principiul *respectării autonomiei și libertății individuale* în exprimarea opiniilor;
- principiul *umanist al centrării pe cel ce învață*.

Demersul didactic la disciplina opțională **Educație pentru socializare juridică** (liceu) include strategii, activități, metode, tehnici de lucru eficiente pentru stimularea curiozității intelectuale a

---

tinerilor, prin promovarea gândirii critice și a dezvoltării personale. De aceea, este esențial ca echipele comune (angajații poliției și cadrele didactice) să cunoască și să aplice în cadrul predării-învățării-evaluării principiile gândirii critice.

Actualul curriculum proiectează contextul favorabil pentru reflecție și explorare a cunoștințelor de bază în domeniul juridic, necesare pentru un cetățean activ al țării noastre, dar și al lumii. În felul acesta, tinerii conștientizează necesitatea atitudinii critice față de ceea ce îi înconjoară, dobândesc o perspectivă asupra modului în care pot acționa, toate acestea contribuind la formarea culturii pentru socializarea juridică. Tinerii vor fi conștienți de faptul că cetățenii unei țări democratice sunt responsabili să învețe cum să identifice eventualele pericole și situații de risc și să știe cum să reacționeze în fiecare caz concret.

Demersul educațional la disciplină este asigurat obligatoriu la clasă, în mod sincron, de către echipa comună (un angajat al poliției și cadrul didactic care predă disciplina *Educație pentru socializare juridică* (liceu)), în baza unui proiect didactic elaborat în comun.

Studierea acestei discipline opționale propune oportunități de deschidere pentru elevi, dar și pentru părinți, pentru un parteneriat eficient între comunitate, școală și instituțiile de drept ale statului.

III. SISTEMUL DE COMPETENȚE

3.1. Competențe-cheie prioritare pentru disciplina opțională *Educație pentru socializare juridică*

Curriculumul la disciplina opțională *Educație pentru socializare juridică* (liceu) este un document normativ-reglator proiectat în baza *Cadrului de referință al Curriculumului Național* (2017) și reprezintă una dintre modalitățile de implementare a politicilor educaționale vizate de *Codul educației* al Republicii Moldova (2014). Acest curriculum se raportează la Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți, care orientează sistemul de învățământul general obligatoriu spre formarea acestor competențe-cheie, incluse în *Codul educației* al Republicii Moldova, art. 11, alin. (5), dar, în special, se referă la *competența de a învăța să înveți*, la *competențele de exprimare culturală și de conștientizare a valorilor culturale*, la *competențele sociale și civice*. De aici reiese importanța racordării competențelor specifice disciplinei respective la competențele-cheie și transversale ale învățământului secundar general din Republica Moldova.

Curriculumul la disciplina *Educație pentru socializare juridică* urmărește formarea la elevi a unui set de *competențe specifice*, care constituie o etapă importantă în procesul de formare a competențelor-cheie, dezvoltate treptat, pe parcursul întregului demers didactic, într-o anumită perioadă de școlarizare. Competențele-cheie spre care sunt orientate competențele specifice disciplinei opționale *Educație pentru socializare juridică* sunt structurate după cum urmează:

1. competențe sociale și civice, care, din perspectiva acestei discipline opționale, reprezintă competențele ce facilitează adoptarea valorilor universale și fundamentale și aderarea societății democratice la acestea. Conviețuirea într-o societate democratică presupune abilități de interacțiune interpersonală în baza valorilor civice, fapt ce constituie premisele necesare unui comportament democratic, axat pe respectarea demnității umane și a drepturilor omului;

---

2. competențe de exprimare culturală și de conștientizare a valorilor culturale, ce vizează apropierea valorilor culturii naționale și general-umane pe care elevul trebuie să le cunoască și să le interiorizeze: aprecierea particularităților culturilor naționale ale etniilor conlocuitoare și ale fenomenelor/tradițiilor de familie și sociale. Elevul va înțelege rolul instituțiilor de drept în viața omului, va fi capabil și încrezător să-și exercite drepturile, cu un simț de responsabilitate matur față de cei din jur;

3. competența de a învăța să înveți, care presupune disponibilitatea elevului de a organiza și a reglementa propria învățare, în raport cu finalitățile acestei discipline. Ea valorifică în special capacitatea elevului de a studia diversitatea de surse de informații atât individual, cât și în grup, abilitatea de a-și organiza eficient timpul, de a achiziționa, procesa, evalua și asimila noi cunoștințe cu privire la statul de drept și de a aplica noile cunoștințe și deprinderi în varii contexte de învățare, în procesul studierii disciplinei *Educație pentru socializare juridică*.

Competențele-cheie enumerate devin prioritare pentru întregul demers didactic al disciplinei opționale *Educație pentru socializare juridică*.

3.2. Competențe transdisciplinare prioritare pentru disciplina opțională *Educație pentru socializare juridică*

Transversalitatea este o caracteristică importantă a competențelor-cheie. Competențele transversale traversează diferitele sfere ale vieții sociale, precum și, în mod firesc, frontierele disciplinare. Ele derivă din competențele-cheie, pe care le extind și le dezvoltă. În acest sens, pornind de la modelul taxonomic al competențelor transversale din *Cadrul de referință al Curriculumului Național* (2017, pp. 17-22), competențele prioritare transversale pentru disciplina opțională *Educație pentru socializare juridică* se prezintă în felul următor:

1. Cetățenia responsabilă, care presupune că un cetățean responsabil trebuie să-și asume rolul de a manifesta responsabilitate individuală pentru concluziile și ideile exprimate în public, de a demonstra integritate și demnitate în relațiile sociale, de a conștientiza modul în care alegerile/deciziile individuale afectează propria persoană, familia și comunitatea mai largă, de a manifesta inițiativă pentru a se informa și pentru a acționa asupra problemelor și evenimentelor de interes social. În contextul finalităților acestei discipline, tinerii cetățeni trebuie să înțeleagă și să promoveze principiile democratice ale libertății, dreptății și egalității, să conștientizeze faptul că fiecare ființă umană are o valoare înnăscută, să demonstreze respect pentru demnitatea umană, pentru nevoile și drepturile omului, să promoveze ordinea și legalitatea la nivel social, să dezvolte abilități pentru a lucra cu subiecte controversate și să-și dezvolte empatia.

2. Gândirea complexă și critică, ce vizează o persoană capabilă să gândească în mod complex și critic, care demonstrează o varietate de procese de gândire relevante și necesare în contextul acestei discipline opționale: evaluează, analizează și anticipează consecințele, percepe gândirea ca pe un proces holistic, realizează integrarea noilor informații cu experiențele și cunoștințele deținute, utilizează procesele de gândire pentru a interpreta, a organiza informația și a opera cu ea, corelează informațiile în moduri noi și unice, își echilibrează rațiunea și sentimentele în luarea deciziilor, ia în considerare ideile noi și viziunile diferite, pentru a-și lărgi și adânci perspectivele asupra problemelor, formulează concluzii și conștientizează consecințele acestora, este capabil să dirijeze o discuție argumentată și manifestă înțelegere în abordarea multiperspectivității.

3. Colaborarea/lucrul în echipă, ce presupune o persoană capabilă să coopereze și să lucreze într-un grup, care înțelege și își asumă diferite roluri, facilitând activitatea în grup, apreciază diversitatea ideilor, sugerează activități pentru a identifica punctele comune, atunci când se confruntă cu interese divergente, generează o varietate de opțiuni, evaluează calitatea ideilor și rezultatele potențiale ale aplicării lor.

3.3. Competențe specifice ale disciplinei opționale *Educație pentru socializare juridică*

Disciplina opțională *Educație pentru socializare juridică* (liceu), prin competențele sale specifice, contribuie explicit la realizarea idealului educațional stabilit de Codul educației, prin valorificarea cadrului de referință european, constituit din competențe pentru o cultură democratică (Consiliul Europei, 2016/2018).

Competențe specifice:

1. Perceperea coerentă a conceptelor specifice statului democratic pentru înțelegerea critică a drepturilor și responsabilităților cetățenești.
2. Valorificarea demnității umane și a drepturilor omului în formarea unor comportamente sigure pentru tineri.
3. Investigarea elementelor statului de drept prin aplicarea legislației pentru prevenirea fenomenului infracțional.
4. Manifestarea respectului față de diferiți reprezentanți/membri ai comunității, printr-un comportament adecvat în diverse situații de viață.
5. Demonstrarea responsabilității civice în diferite contexte sociale, prin implicare personală.
6. Gestionarea abilităților de cultură juridică, necesare pentru prevenirea faptelor ilegale.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de ore pe săptămână	Nr. de ore pe an¹
Opțională	Educație socioumanistică	a XI-a	1	35

Conținuturile tematice, în cadrul disciplinei opționale *Educație pentru socializare juridică*, sunt proiectate astfel încât să cuprindă:

- 1 lecție introductivă;
- 15 lecții de formare a competențelor;
- 15 lecții de activități practice;
- 4 lecții de reflecție.

Notă: În mod recomandabil, activitățile sunt desfășurate de echipa comună (un angajat al poliției sau o altă persoană-resursă și cadrul didactic care predă disciplina *Educație pentru socializare juridică*).

---

¹ Poate varia în funcție de structura anului școlar și de datele calendaristice.

3.4. Matricea dezvoltării competențelor specifice pentru disciplina opțională *Educație pentru socializare juridică* (liceu)

COMPETENȚE SPECIFICE	UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ, clasa a XI-a
1. Perceperea coerentă a conceptelor specifice statului democratic, pentru înțelegerea critică a drepturilor și responsabilităților cetățenești	1.1. Definirea unor noțiuni specifice statului de drept, pentru înțelegerea rolului drepturilor și obligațiilor cetățenești în viața cotidiană
	1.2. Utilizarea conceptelor specifice statului democratic în diferite contexte de viață
2. Valorificarea demnității umane și a drepturilor omului în formarea unor comportamente sigure pentru tineri	2.1. Demonstrarea comportamentelor necesare pentru rezolvarea problemelor sociale ale tinerilor
	2.2. Promovarea unor norme de comportament adecvat, în vederea evitării unor probleme sociale ale tinerilor
3. Investigarea elementelor statului de drept prin aplicarea legislației pentru prevenirea fenomenului infracțional	3.1. Analiza relațiilor cauzale în cazul unor situații-problemă, pentru prevenirea fenomenului infracțional
	3.2. Proiectarea unor măsuri de prevenire a fenomenului infracțional, prin explorarea elementelor statului de drept
4. Manifestarea respectului față de diferiți reprezentanți/membri ai comunității, printr-un comportament adecvat în diverse situații de viață	4.1. Estimarea impactului diverselor comportamente sociale în raport cu diferiți reprezentanți/membri ai comunității
	4.2. Implicarea în proiecte cu caracter social/proiecte de voluntariat privind comportamentul adecvat în diverse situații de viață, cu diferiți reprezentanți/membri ai comunității
5. Demonstrarea responsabilității civice în diferite contexte sociale, prin implicare personală	5.1. Manifestarea responsabilității civice personale în rezolvarea problemelor cu caracter juridic ale tinerilor
	5.2. Dezvoltarea unor proiecte de implicare socială cu referire la responsabilitatea civică
	5.3. Diseminarea bunelor practici de demonstrare a responsabilității civice în rezolvarea problemelor cu caracter juridic ale tinerilor
6. Gestionarea abilităților de cultură juridică, necesare pentru prevenirea faptelor ilegale	6.1. Aplicarea abilităților de cultură juridică pentru prevenirea faptelor ilegale
	6.2. Inițierea unor proiecte cu caracter social-juridic pentru prevenirea riscurilor cu caracter juridic
Total	13

V. UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE, clasa a XI-a

Unități de competență	Unități de conținut	Activități și produse de învățare recomandate
<p>1.1. Definirea unor noțiuni specifice statului de drept, pentru înțelegerea rolului drepturilor și obligațiilor cetățenești în viața cotidiană</p> <p>1.2. Utilizarea conceptelor specifice statului democratic în diferite contexte de viață</p>	<p>Lecție de introducere</p> <p style="text-align: center;">UÎ 1. TINERII ÎN CONTACT CU LEGEA</p> <p>Termeni: drept constituțional, drept penal, drept civil, drept administrativ, dreptul familiei, dreptul muncii, dreptul fiscal, poliție, carabinieri, poliția de frontieră, procuror, avocat, judecător, notar, sistemul penitenciar, proces civil, proces contravențional, proces penal, victimă, martor, bănuț, învinut, inculpat, complicitate, imunitate.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Sistemul de drept ● Sistemul de aplicare a legii ● Cazuri speciale de aplicare a legii ● Tinerii în procesul judiciar 	<ul style="list-style-type: none"> - studierea cadrului legal cu referire la drepturile și obligațiile cetățenești și a prevederilor privind statul de drept; - comentarea și interpretarea conceptelor specifice statului de drept în diferite contexte de viață; - exerciții de simulare a diverselor situații privind funcționarea unui stat de drept; - exerciții de structurare a propriilor opinii referitoare la valorile democrației; - demonstrarea valorilor umane prin exemple de implicare personală (exerciții de voluntariat); - exerciții de apreciere a valorilor umane, analizând mai multe studii de caz; - organizarea activităților de promovare a drepturilor omului; - aprecierea aportului tânărilor responsabil în procesul de schimbare a societății.
<p>2.1. Demonstrarea comportamentelor necesare pentru rezolvarea problemelor sociale ale tinerilor</p> <p>2.2. Promovarea unor norme de comportament adecvat, în vederea evitării unor probleme sociale ale tinerilor</p>		<ul style="list-style-type: none"> - activități în grup de identificare a problemelor sociale ale tinerilor; - exerciții de selectare a informațiilor/datelor statistice cu referire la problemele sociale ale tinerilor; - exerciții de elaborare a demersurilor/adresărilor/mesajelor de către elevi, transmise instituțiilor de drept ale statului; - rezolvarea studiilor de caz prin practici de identificare a problemelor și a soluțiilor; - reflecții asupra experiențelor personale de gestionare a comportamentului adecvat; - organizarea vizitelor tematice la instituțiile de referință ale statului; - discuții/mese rotunde cu diverși invitați ai instituțiilor de referință ale statului (psihologi, experți criminaliști, procurori ș.a.).

<p>3.1. Analiza relațiilor cauzale ale unor situații-problemă pentru prevenirea fenomenului infracțional</p> <p>3.2. Proiectarea unor măsuri de prevenire a fenomenului infracțional, prin explorarea elementelor statului de drept</p>	<p>UÎ 2. ORIENTĂRI VALORICE ÎN RÂNDUL TINERILOR</p> <p>Termeni: spirit civic, prietenie, toleranță, responsabilitate, compasiune, empatie, voluntariat, educație anticorupție, dare de mită, luare de mită, trafic de influență, influență necorespunzătoare, favoritism, declarație de integritate, falsul în acte, dependență (de alcool, țigări, droguri, jocuri de noroc, de internet).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - analiza/interpretarea critică a factorilor, a premiselor și a cauzelor fenomenului infracțional în rândul tinerilor; - interpretarea datelor statistice cu referire la problemele specifice tinerilor; - realizarea unui interviu tematic cu o persoană-resursă; - examinarea studiilor de caz privind fenomenul infracțional în rândul tinerilor; - studierea practicilor și a normelor de conviețuire în comunitate; - diseminarea practicilor de succes privind prevenirea fenomenului infracțional în rândul tinerilor; - exerciții de proiectare a unor măsuri de prevenire a fenomenului infracțional în colaborare cu reprezentanții organelor de drept; - simularea unor ședință de judecată privind relațiile cauzale ale unor situații problemă specifice tinerilor; - analiza și interpretarea rolurilor participanților în cadrul procesului de judecată prin intermediul resurselor media disponibile (emisiunilor televizate tematice / spoturi video, ș.a.).
<p>4.1. Estimarea impactului diverselor comportamente sociale în raport cu diferiți reprezentanți/membri ai comunității</p> <p>4.2. Implicarea în proiecte cu caracter social/proiecte de voluntariat privind comportamentul adecvat în diverse situații de viață, cu diferiți reprezentanți/membri ai comunității</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Umanismul legii • Comportament integru în societate. Profilul cetățeanului exemplu • Sănătatea și riscurile pentru sănătate <p>UÎ 3. CULTURA PREVENIRII RISCURILOR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de descoperire a caracteristicilor comportamentului social adecvat; - organizarea dezbaterilor tematice cu diferiți reprezentanți/membri ai comunității, vizând consecințele diverselor comportamente sociale; - realizarea prezentărilor orale/digitale tematice cu referire la comportamentul adecvat în diverse situații de viață cu diferiți reprezentanți/membri ai comunității; - aprecierea diferitor situații din viață prin prisma unor exemple de comportament responsabil; - demonstrarea comportamentului social adecvat prin exemple de implicare personală (de exemplu: exerciții de voluntariat); - exerciții de apreciere a comportamentelor sociale, analizând mai multe studii de caz; - organizarea activităților de promovare a practicilor de succes privind comportamentul adecvat în diverse situații de viață, cu diferiți

	INFRAȚIONALE	reprezentanți/membri ai comunității.
5.1. Manifestarea responsabilității civice personale în rezolvarea problemelor cu caracter juridic ale tinerilor	Termeni: infracțiuni patrimoniale, infracțiuni informatice, infracțiuni cu caracter sexual, infracțiuni/contravenții în domeniul transportului/traficului rutier, infracțiuni intelectuale, infracțiuni contra păcii și securității omenirii.	- exerciții de negociere (licitații tematice) privind responsabilitatea civică personală în rezolvarea problemelor cu caracter juridic ale tinerilor; - exerciții de identificare a exemplurilor de responsabilitate civică/personală/colectivă; - exerciții de identificare a efectelor iresponsabilității civice: personale și colective; - exerciții de stabilire a acțiunilor de sensibilizare în legătură cu încălcarea legii; - realizarea dezbaterilor tematice în urma vizionării materialelor video relevante, a parcurgerii studiilor de caz tematice; - antrenarea în activități de grup privind practicile de implicare personală și manifestare a responsabilității civice în diverse contexte sociale; - exerciții de voluntariat privind demonstrarea responsabilității civice în rezolvarea problemelor cu caracter juridic ale tinerilor; - organizarea unor flashmoburi de diseminare a practicilor și exemplurilor de succes; - implicarea în lecții/ședințe tematice cu elevii din clasele liceale, privind rolul responsabilității civice în rezolvarea problemelor cu caracter juridic ale tinerilor; - evaluarea critică a exemplurilor/practicilor de implicare personală în rezolvarea problemelor cu caracter juridic ale tinerilor.
5.2. Dezvoltarea unor proiecte de implicare socială cu referire la responsabilitatea civică	<ul style="list-style-type: none"> • Prevenirea infracțiunilor/contravențiilor împotriva vieții și persoanei • Prevenirea infracțiunilor cu caracter sexual • Prevenirea infracțiunilor în mediul online • Prevenirea infracțiunilor/contravențiilor lor în traficul rutier • Prevenirea infracțiunilor patrimoniale • Prevenirea infracțiunilor contra păcii și securității statului 	
5.3. Diseminarea bunelor practici de demonstrare a responsabilității civice în rezolvarea problemelor cu caracter juridic ale tinerilor		
6.1. Aplicarea abilităților de cultură juridică pentru prevenirea	UÎ 4. NOI ȘI LEGEA	- studierea actelor normative cu referire la prevenirea faptelor ilegale; - simularea inițierii unui proces judiciar; - exerciții de rezolvare în echipă a unor situații-problemă de risc, pentru

<p>faptelor ilegale</p> <p>6.2. Inițierea unor proiecte cu caracter social-juridic pentru prevenirea riscurilor cu caracter juridic</p>	<p>Termeni: Interpol, Europol, biroul de reintegrare, extrădare, OSCE, căutare internațională, legitimă apărare, autoapărare, arme de foc, arme albe, gaze lacrimogene, dispozitiv cu electroșoc, act administrativ, procese-verbale, contestație, acte de identitate, diplome, certificate, contracte, permise.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Libera circulație • Legitima apărare • Acte publice 	<p>formarea deprinderilor de cultură juridică adecvată;</p> <ul style="list-style-type: none"> - aprecierea critică a strategiilor de evitare/preîntâmpinare a faptelor ilegale din perspectiva deținerii abilităților de cultură juridică; - exerciții de inițiere a unor proiecte cu caracter social-juridic; - organizarea discuțiilor/dezbaterilor tematice, cu invitarea experților în domeniu; - organizarea vizitelor tematice la instituțiile de referință ale statului. <p>Produce recomandate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Proiect individual sau de grup: Studii de caz; - interviuri; - simulări de procese judiciare; - proiecte (individuale, de grup); - fișe de autoevaluare; - postere; - prezentări cu suport video/animație, cărți digitale; - joc de rol; - dezbateri tematice; - flashmoburi; - proiecte de diseminare a experienței.
<p>Finalitățile educaționale: la sfârșitul anului de studii, elevul:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gestionează cunoștințele cu caracter juridic, demonstrând respect față de oameni și lege; - interpretează critic informația vizionată/audiată/citită din mass-media în adoptarea unei atitudini civice; - manifestă abilități de prevenire a riscurilor cu caracter juridic în mod constructiv, pledând pentru supremația legii; - demonstrează responsabilitate civică și comportament adecvat necesar pentru prevenirea faptelor ilegale și relaționarea cu diferite persoane; - formulează judecăți de valoare referitoare la respectarea principiului egalității tuturor în fața legii. 		

VI. REPERE METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

Reperetele metodologice de predare-învățare-evaluare reprezintă o componentă a curriculumului disciplinei opționale *Educație pentru socializare juridică* (liceu). Acestea sunt:

- concepute ca sprijin pentru proiectarea și realizarea demersurilor didactice orientate spre formarea competențelor specifice;
- utilizate pentru construirea situațiilor de învățare, de facilitare a activităților și mijloacelor de învățare;
- recomandate pentru aplicare în scopul stabilirii nivelului competențelor pe care le au formate tinerii;
- orientate spre măsurarea gradului de realizare a finalităților proiectate.

Formarea competențelor și valorilor în cadrul cursului trebuie realizată în conformitate cu *Cadrul de referință al Curriculumului Național*, fiind încurajată utilizarea noilor tehnologii în procesul educațional la disciplină.

În cadrul celor 15 lecții proiectate ca *lecții de predare-învățare-evaluare a conținuturilor curriculare teoretice*, se recomandă centrarea învățării pe activitățile prin descoperire, problematizare, modelare, simulare, dezbateri, precum și pe achizițiile elevilor, cu utilizarea metodelor și tehnicilor activ-participative și interactive, menite să contribuie la familiarizarea cu:

- principiile sistemului de drept și ale organelor de ocrotire a normelor de drept;
- instrumentele naționale și internaționale de protecție a drepturilor omului;
- necesitatea dezvoltării gândirii critice a elevilor;
- importanța aderării la valorile statului de drept.

Astfel, în cadrul celor 15 lecții proiectate ca *lecții practice*, recomandate a fi predate la fiecare unitate de conținut, demersul didactic este axat pe abordarea practică a conținuturilor curriculare, în baza studiilor de caz menite să faciliteze înțelegerea rolului drepturilor și obligațiilor cetățenești și necesitatea respectării legislației în viața cotidiană, utilizând, în acest sens, metode și tehnici caracteristice învățământului diferențiat și dezvoltării gândirii critice.

Aplicarea algoritmului didactic în cadrul studiilor de caz, la lecțiile practice, este orientată spre:

- crearea unui mediu de învățare favorabil pentru acumularea informațiilor relevante;
- evaluarea critică a experiențelor;
- sensibilizarea față de prejudecăți și discriminări;
- recunoașterea diferitor forme de manipulare;
- formarea sistemului de cunoștințe necesare pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime;
- responsabilizarea titularilor de drepturi pentru deciziile luate în diferite contexte de viață.

În cadrul celor 4 lecții proiectate ca *lecții de reflecție*, recomandate a fi predate la finele fiecărei unități de învățare, accentul se pune pe activități didactice interactive, formative, ce favorizează exprimarea de opinii, colaborarea și comunicarea între elevi, dar și între aceștia și alți subiecți educaționali. Activitățile didactice au caracter de sinteză și sunt orientate spre responsabilizarea elevilor față de propriile acțiuni, preocuparea pentru dezvoltarea personală și schimbare socială.

Lecțiile de reflecție includ:

- o sesiune de întrebări colectate de la elevi pe parcursului predării unității de învățare, menite să aprofundeze gradul de înțelegere a diferitor aspecte conexe cu unitatea de conținut studiată, și de răspunsuri din partea polițistului;
  - *Fișa de autoevaluare/evaluare reciprocă* a experiențelor de învățare, completată.
-

Rolul cadrului didactic și al angajatului poliției, la lecție, este de a identifica oportunități de învățare care îi permit elevului să-și descopere și să-și dezvolte abilități și atitudini corespunzătoare, să le exerseze în diverse situații de învățare și apoi să le transfere în viața reală. În cadrul lecțiilor de **Educație pentru socializare juridică** pot fi utilizate în mod creativ și adaptate la situațiile specifice de învățare diferite strategii didactice, pornind de la varietatea metodelor și tehnicilor existente pentru dezvoltarea gândirii critice.

Cadrul didactic se bazează pe următoarele principii didactice:

- **principiul însușirii conștiente și active a cunoștințelor**, care presupune participarea activă a elevilor și implicarea lor într-o multitudine de activități: ascultare, scriere, dezbateri, experimentare, rezolvare de probleme, creație etc.;
- **principiul accesibilității și individualizării învățării**, care implică accesibilitatea conținutului, a metodelor și a tehnicilor instruirii, a limbajului și a formelor de activitate etc., pentru a realiza concordanța dintre posibilitățile elevilor și situațiile de asimilare a mesajului transmis. Se realizează prin selecționarea și gradarea informațiilor științifice, precum și a exercițiilor care conduc la însușirea temeinică a cunoștințelor și la formarea unor competențe;
- **principiul legării teoriei de practică**, ce presupune că lecțiile vor oferi suficiente ocazii de aplicare a cunoștințelor teoretice în practică și a competențelor formate în diverse situații de risc. Activitățile desfășurate urmează să asigure putere operatorie cunoștințelor teoretice, adică transferul învățării în circumstanțe noi ale vieții cotidiene;
- **principiul particularităților de vârstă**, care presupune că predarea se va realiza de la cunoscut spre necunoscut. Materia nouă este asimilată prin intermediul structurilor de cunoaștere deja existente, care, la rândul lor, suportă o acomodare permanentă în raport cu datele noi, interiorizate de subiect. I se va da elevului maximum din ceea ce poate să asimileze la un moment dat și îi permite dezvoltarea în perspectivă;
- **principiul continuității în învățare**, care se manifestă prin asigurarea în timp a unei legături logice, firești între cunoștințele predate și învățate în clasele gimnaziale. Presupune evitarea discontinuității, a salturilor atât în predare, cât și în învățare.

Proiectarea didactică pentru cursul opțional **Educație pentru socializare juridică** se realizează în conformitate cu cadrul *Evocare-Realizarea sensului-Reflecție-Extindere (ERRE)*, ținându-se cont și de cunoștințele și abilitățile elevilor obținute la alte discipline de studiu.

Fiind orientate spre formarea unor competențe inter- și transdisciplinare, conținuturile tematice nu reprezintă un scop în sine, ci, cu ajutorul lor, sunt formate competențele specifice disciplinei.

Metodologia formării-dezvoltării-evaluării competențelor include obligatoriu identificarea/crearea unor situații de integrare, a unor situații-problemă legate de cotidian (autentice), pe care elevul le rezolvă mobilizându-și resursele interne: cunoștințele, capacitățile și atitudinile achiziționate și exersate la lecții. Prin urmare, profesorul și angajatul poliției au grijă să creeze la lecție oportunități de aplicare în plan social, în viața de zi cu zi, a celor învățate, sub forma unor comportamente constructive, care au la bază un sistem de cunoștințe, valori și atitudini. Se recomandă proiectarea și desfășurarea unor activități de predare-învățare-evaluare precum sunt: studiile de caz, cercetarea surselor tematice, exercițiile de formulare argumentată a opiniei personale, vizionarea filmelor tematice, discuțiile tematice dirijate, exercițiile de autoevaluare a propriului comportament, exersarea unor conduite de manifestare a învățaturii despre socializarea juridică, realizarea unor interviuri, întâlnirile cu persoane-resursă, simularea unor ședințe de judecată, exercițiile de voluntariat,

---

valorificarea TIC, a diferitor mijloace audiovizuale pentru documentarea pe o temă dată, vizitele de informare etc.

Evaluarea, împreună cu predarea și învățarea, este o componentă de bază a procesului didactic la disciplina opțională **Educație pentru socializare juridică** și constituie mijlocul principal de orientare a activităților de învățare ale elevilor, de stabilire a progresiei învățării și de formare a competențelor.

Luând în considerare faptul că un curriculum la disciplina opțională nu constituie obiectul evaluărilor externe și naționale, **evaluarea se realizează prin descriptori**, sub forma unui feedback constructiv, menit să releve nivelul de formare la elevi a finalităților proiectate/competențelor specifice. Principalul tip de evaluare utilizată în cadrul demersului didactic este *evaluarea formativă*. În cadrul evaluării formative, cadrul didactic poate folosi metode și tehnici de evaluare orală și scrisă.

În scopul proiectării cât mai eficiente a activităților didactice, se recomandă să fie utilizate instrumente centrate, în special, pe evaluarea procesului, deoarece interesează nu doar produsul realizat de elev, ci, mai cu seamă, cum a fost realizat acesta, cum a ajuns elevul la performanță. Aceste tehnici îi ajută pe elevi să-și dezvolte într-o manieră personalizată gândirea critică, să exprime opinii, să manifeste atitudini și să se autoevalueze. Pentru evaluarea competențelor pot fi utilizate ca produse: *portofoliul, proiectul tematic, proiectul de cercetare, proiectul de acțiune, hărți și tabele conceptuale, jurnalul reflexiv, reflecții structurate, etc.*

În procesul de evaluare la disciplina opțională **Educație pentru socializare juridică** pot fi aplicate și alte metode și tehnici, cum ar fi *observarea sistematică a activității și a comportamentului elevului, evaluarea reciprocă, evaluarea activității în grup* etc. Se recomandă și utilizarea *chestionarelor și a fișelor de autoevaluare*, care îi permit elevului să-și observe propriul comportament în situații de învățare structurate cooperativ. Cadrul didactic și elevul au libertatea de a-și elabora propriile fișe ale activităților de reflecție, autoevaluare și evaluare reciprocă. Pot exista și situații în care nu ar trebui efectuate evaluări, deoarece subiectele sunt prea sensibile pentru elevi.

Pentru evaluarea competențelor specifice disciplinei opționale **Educație pentru socializare juridică**, sunt elaborați descriptori, care, de fapt, constituie un set de descrieri pozitive ale comportamentelor observabile. Procesul de evaluare prin descriptori se realizează prin observarea comportamentelor elevilor pe parcursul activităților, inclusiv în procesul de elaborare/realizare de către ei a produselor, precum și prin activități de reflecție, autoevaluare și evaluare reciprocă. Efectuată în mod regulat, observarea devine parte componentă a procesului educațional. Cadrul didactic observă comportamentul elevului, pentru a stabili manifestarea competenței specifice/a unităților de competență.

În vederea realizării evaluării prin descriptori, cu acordarea de calificative *finale*, se propune o listă de descriptori de competență (a se vedea *Tabelul Descriptorii de competență*, p. 18), selectați din *Lista descriptorilor pentru o cultură democratică*, aprobată de Consiliul Europei (2018), și adaptați competențelor specifice ale disciplinei opționale **Educație pentru socializare juridică** (liceu).

Descriptorii de competență:

- sunt criteriile calitative de evaluare care descriu modul de manifestare a competențelor elevului și permit determinarea gradului de formare a acestora (minim, mediu, maxim). În conformitate cu nivelul atins, descriptorii permit acordarea de calificative: „suficient”, „bine”, „foarte bine”;
  - sunt, de fapt, *indicatori* observabili, ce pot fi identificați în *comportamentul* elevilor sau în *produsele* activității acestora. Rolul descriptorilor este de a oferi criterii riguroase și obiective de
-

evaluare și acordare a calificativelor, îndeplinind funcția unui etalon de evaluare care să ofere rezultate comparabile, relativ standardizate, la evaluări diferite;

- nu desemnează comportamente sau performanțe izolate sau declanșate în mod artificial, ci comportamente și performanțe combinate și înlănțuite pe parcursul perioadei de învățare, puse în acțiune de către elevi;
- oferă un set de descrieri pozitive ale comportamentelor observabile, care indică faptul că o persoană a atins un anumit nivel de experiență într-o anumită competență.

Cadrul didactic are obligația să introducă sistematic și regulat (pe toată durata anului de studii), în catalogul clasei, la pagina rezervată disciplinei **Educație pentru socializare juridică**, în dreptul fiecărui elev, numărul de ordine al descriptorilor de competență corespunzători comportamentelor manifestate de elev și care reflectă competențele specifice ale disciplinei.

Cadrul didactic explică într-un mod accesibil elevilor și reprezentanților legali ai acestora esența descriptorilor de competență pentru clasa respectivă și îi informează periodic despre modalitatea de înregistrare a rezultatelor învățării în catalogul școlar.

Pentru fiecare competență specifică disciplinei, pe parcursul anului școlar, se înregistrează în catalogul clasei descriptorul din listă o singură dată, în baza observării comportamentului elevului în diferite situații și contexte ale vieții școlare și extrașcolare. Nu este obligatoriu ca la fiecare lecție și pentru fiecare elev să fie înregistrat un descriptor.

Cadrul didactic, până sau după consemnarea numărului unui descriptor în catalogul școlar, oferă feedback comportamental elevului. Forma (oral sau în scris) și modalitatea de oferire a feedbackului este stabilită împreună cu elevul (de exemplu, în agenda elevului, la rubrica *note*, în caietul elevului etc.).

De asemenea, este posibil, în special la lecția de reflecție, ca pentru unii elevi să fie observat un număr mai mare de descriptori, corespunzători mai multor competențe specifice. În acest caz, cadrul didactic înregistrează descriptorii identificați în spațiile libere anterioare zilei în care a avut loc lecția.

În catalogul școlar, la disciplina **Educație pentru socializare juridică**, cadrul didactic înregistrează:

- *zilnic* – data, prezența la lecții a elevilor, conținuturile curriculare studiate la lecție și tema pentru acasă, dacă aceasta este planificată;

- *sistemic* și pentru fiecare elev (în rubrica *notarea rezultatelor învățării*) – numărul de ordine al descriptorilor (conform tabelului de mai sus – *Descriptorii de competență*) care s-au manifestat în mod firesc, oferind elevului feedback descriptiv/comportamental;

- *la final de an școlar* – calificativul (**FB** – „foarte bine”, **B** – „bine”, **S** – „satisfăcător”) acordat fiecărui elev, oferind feedback descriptiv/comportamental. Pentru stabilirea calificativului, la final de an de studii, se aplică următorul algoritm de contorizare a numărului de unități de competență formate:

- 100-81% din numărul total de unități de competență formate corespunde calificativului **„foarte bine”**;
  - 80-56% corespunde calificativului **„bine”**;
  - 55-25% corespunde calificativului **„suficient”**.
-

Tabelul DESCRIPTORII DE COMPETENȚĂ

Competențe specifice	Unități de competență	Descriptori Elevul:	Produse realizate recomandate
1. Perceperea coerentă a conceptelor specifice statului democratic pentru înțelegerea critică a drepturilor și responsabilităților cetățenești	1.1. Definirea unor noțiuni specifice statului de drept pentru înțelegerea rolului, drepturilor și obligațiilor cetățenești în viața cotidiană	1. Poate explica înțelesul unor concepte juridice de bază. 2. Poate interpreta în mod critic relația dintre drepturile omului, democrație, pace și securitate într-o lume globalizată.	<ul style="list-style-type: none"> - Studii de caz - Interviu - Simulări de procese judiciare - Proiecte (individuale, de grup) - Fișe de autoevaluare - Postere - Prezentări cu suport video/animație, cărți digitale - Joc de rol - Dezbateri tematice - Flashmoburi - Proiecte de diseminare a experienței
	1.2. Utilizarea conceptelor specifice statului democratic în diferite contexte de viață	3. Susține că legile trebuie respectate în toate situațiile de viață.	
2. Valorificarea demnității umane și a drepturilor omului în formarea unor comportamente sigure pentru tineri	2.1. Demonstrarea comportamentelor necesare pentru rezolvarea problemelor sociale ale tinerilor	4. Exprimă părerea că toate legile trebuie să fie compatibile cu standardele și normele internaționale privind drepturile omului.	
	2.2. Promovarea unor norme de comportament adecvat, în vederea evitării unor probleme sociale ale tinerilor	5. Susține că legile trebuie întotdeauna să fie aplicate în mod echitabil. 6. Susține că instanțele judecătorești trebuie să fie accesibile tuturor.	
3. Investigarea elementelor statului de drept prin aplicarea legislației pentru prevenirea fenomenului infracțional	3.1. Analiza relațiilor cauzale ale unor situații-problemă pentru prevenirea fenomenului infracțional	7. Poate stabili în mod critic interdependența cauze-consecințe în încălcarea drepturilor omului, raportându-le la posibile stereotipuri și prejudecăți.	
	3.2. Proiectarea unor măsuri de prevenire a fenomenului infracțional prin explorarea elementelor statului de drept	8. Poate evalua riscurile cu caracter juridic, asociate cu diferite opțiuni exprimate/alegeri. 9. Exprimă preferința pentru abordarea situațiilor complicate cu caracter juridic.	
4. Manifestarea respectului față de diferiți reprezentanți/membri ai comunității, printr-	4.1. Estimarea consecințelor diverselor comportamente sociale în raport cu diferiți reprezentanți/membri ai comunității	10. Respectă în mod constant angajamentele de comportament în raport cu alți membri ai comunității. 11. Demonstrează responsabilitate pentru propriile atitudini, manifestate neadecvat, și greșeli comportamentale.	

<p>un comportament adecvat în diverse situații de viață</p>	<p>4.2. Implicarea în proiecte cu caracter social/proiecte de voluntariat privind comportamentul adecvat în diverse situații de viață, cu diferiți reprezentanți/membri ai comunității</p>	<p>12. Gestionează obligațiile și responsabilitățile aferente cetățeniei active la nivel local, național sau global, prin implicarea în diverse proiecte de parteneriat.</p>	
<p>5. Demonstrarea responsabilității civice în diferite contexte sociale, prin implicare personală</p>	<p>5.1. Manifestarea responsabilității civice personale în rezolvarea problemelor cu caracter juridic ale tinerilor</p> <p>5.2. Dezvoltarea unor proiecte de implicare socială cu referire la responsabilitatea civică</p> <p>5.3. Diseminarea bunelor practici de demonstrare a responsabilității civice în rezolvarea problemelor cu caracter juridic ale tinerilor</p>	<p>13. Colaborează cu alte persoane în situații care reprezintă interes comun pentru demonstrarea responsabilității civice.</p> <p>14. Manifestă interes continuu în ceea ce privește evitarea problemelor cu caracter juridic în rândul tinerilor.</p> <p>15. Demonstrează deschidere pentru implicare în activități care ar îmbunătăți securitatea în comunitate.</p>	
<p>6. Gestionarea abilităților de cultură juridică, necesare pentru prevenirea faptelor ilegale</p>	<p>6.1. Aplicarea abilităților de cultură juridică pentru prevenirea faptelor ilegale</p> <p>6.2. Inițierea unor proiecte cu caracter social-juridic pentru prevenirea riscurilor cu caracter juridic</p>	<p>16. Acceptă provocările legate de abordarea problemelor ambigue.</p> <p>17. Abordează incertitudinea într-un mod critic și constructiv.</p> <p>18. Acceptă și respectă normele socioculturale ale altor persoane/grupuri cu care interacționează, pentru prevenirea situațiilor de risc.</p>	

VI. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Cadrul legal:

1. Cadrul de Referință al Curriculumului Național (2017).
2. Carta Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (2010).
3. Cadrul de Referință al Competențelor pentru o Cultură Democratică (Consiliul Europei, 2018).
4. Competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (Consiliul Europei, 2018).
5. Codul educației al Republicii Moldova (2014).
6. Constituția Republicii Moldova (1994).
7. Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (1950).
8. Convenția cu privire la drepturile copilului (1989).
9. Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale (2007).
10. Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948).
11. Declarația Națiunilor Unite privind Apărării Drepturilor Omului (1998).
12. Guțu, V. Curriculum educațional. Chișinău: CEP USM, 2014.
13. Observațiile finale pentru Republica Moldova ale Comitetului pentru Drepturile Copilului (2017).
14. Standardele de calitate pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general din perspectiva școlii prietenoase copilului (2013).
15. Curriculum la disciplina *Educație pentru societate*, ciclul liceal, 2018.
16. Metodologia de evaluare prin descriptori la disciplina *Educație pentru societate*, aprobată prin ordinul MECC nr. 894/2020.

Literatură de specialitate:

1. Achiri, I. et al. Evaluarea standardelor educaționale. Chișinău, 2009.
  2. Adăscăliță, V., Josanu, R. Prevenirea violenței în instituția de învățământ. Ghid metodologic. Chișinău, 2017.
  3. Competența interculturală. Auxiliar didactic. Chișinău: Pro Didactica, 2015.
  4. Conflictele și comunicarea. Chișinău: ARC, 1998.
  5. Cozma, T. O nouă provocare pentru educație: interculturalitatea. Iași, 2001.
  6. Danileț, C. Legea pe înțelesul tinerilor. București: Humanitas, 2017.
  7. Educație pentru dezvoltare. Ghidul animatorului. CIDDC, 2001.
  8. Keen, E., Tîrcă, A. Educație pentru cetățenie democratică. AREDDO, 1999.
  9. Ghid de monitorizare a drepturilor copilului. Chișinău. CIDDC, 2017.
  10. Provocând diversitatea. Educație interculturală și rezolvare de conflict. EYE Moldova, 2012.
  11. Respect pentru diversitate. Compendiu de exerciții practice la îndemâna facilitatorilor. București: Bristisch-Council, 2010.
  12. Reardon, B. Toleranța – calea spre pace. Chișinău: ARC, 2004.
  13. Repere. Manual de educație pentru drepturile omului cu tinerii. Consiliul Europei, 2004.
  14. Solovei, R., Secară, R. Tineri în acțiune. SIEDO. Chișinău, 2004.
  15. Stamatescu, M. Evaluarea valorilor și atitudinilor. S.A.I., serie nouă. Vol. XLVI, 2001.
  16. Toleranța și competența socială. Ghid metodic pentru formatori. Chișinău, 2006.
-